

וכך אמר להם הקב"ה לישראל - בני אהובי כלום חסרתיו דבר שאבקש
מכם? ומה אני מבקש מכם אלא שתהיו אוהבין זה את זה ותהיו מכבדין זה
את זה...

(תנא דבי אליהו רבה, פרק כ"ח)

בימים הקדושים והבוערים הללו, הם ימי
אבלות על תלמידי רבי עקיבא, אין
לנו שום השגה בהם, אבל מכל דבר יש לנו
ללמוד, כמו שאיתא מהתולדות והמאור עינים
זי"ע, פטירת תלמידי רבי עקיבא היתה מחמת
הבחינה של לא נהגו כבוד זה בזה [יבמות
ס"ב ע"ב], רבי עקיבא שהיה שורש תורה
שבע"פ, דברים שלא נגלו למשה נגלו לר"ע
וחביריו, וכל יקר ראתה עינו זה רבי עקיבא
וחביריו, [מ"ד במדבר יט ו] כל תורה שבע"פ
נתגלתה לנו על ידי תלמידי רבי עקיבא,
וכראיתא בחז"ל כולהו סתימתאה אליבא
דרבי עקיבא [סנהדרין פ"ו ע"א], תלמידיו היו
מרכבה לתורתו של רבי עקיבא, מרכבה
לתורה שבע"פ, ובימים האלו שהם מסוגלים
מאוד לעבודת המידות, כיון שהיה אצלם
איזה בחינה של לא נהגו כבוד זה בזה,
נגרמה ההסתלמות של תלמידי רבי עקיבא.

ובאמת חלק מעבודת הימים הללו הוא לחיות
את הנקודה הזו, בכל פעם שנוכרים באיזה
ענין ששייך לקיום מנהגי האבילות, במנהג
איסור גלוח ותספורת, ובמנהג איסור שמיעת
כלי שיר, ובמנהג לדחות זמני שמחה, רצון
אבינו שבשמים שנחיה עם הפנימיות של
האבילות, ונתבונן מדוע אין מסתפרים היום
לכבוד שבת קודש, כי בימים הללו נשפע
שפע עצום קדוש ומאיר של עבודת תיקון
המידות, שפע של לב טוב, של דרך ארץ
קדמה לתורה, וכיון שלא היה מספיק חיזוק
בזה לפי דרגתם, נגרם כל ענין האבילות, ועל
ידי זה מתעוררים באמת להתחזק בפנימיות
ענין האבילות, לעלות ולהתעלות יותר בבין
אדם לחבירו.

ובנוסף לזה עבודת המידות נותנת לנו
כוחות ומסייעת לנו להגיע לטהרה
הנצרכת לקבלת התורה, כמו שמבקשים אחר
הספירה ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה,
וכלשון חז"ל מאן דמטי טהור להאי יומא
[זוהר ח"ג דף צ"ז ע"ב]. עבודת המידות
בכחה להביא את האדם לטהרה וכמו שיבואר
לקמן בעזרה"ת.

☞ לנהוג כבוד זה בזה... - מהו כבוד? ☞

שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לר'

עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולם מתו

בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה.

והיה העולם שמם עד שבא רבי עקיבא אצל

רבתינו שבדרום ושנאה להם... (יבמות סב)

ימי הספירה הם ימים מיוחדים לתיקון
המידות, ובדורות הקודמים הצדיקים
זי"ע ידעו בדיוק כל מחשבה דיבור ומעשה
מכח איזה מידה מהו מידות הוא גובע, איזה
מדו"מ שייך להור שכתפארת ואיזה מדו"מ
שייך לנצח שכתפארת, וכן על זה הדרך, בדור
שלנו המוחות חלשים ואין אתנו יודע עד מה,
אבל צדיקים זי"ע בערו בדבריהם הקדושים,
שכשיהודי מתחזק בימים אלו בעבודת
המידות, הוא משתדל להשקיע כוחות עצומים
בזה, אבינו שבשמים יסבב ויתקן את כל מה
שצריך לתקן, כשיהודי בימים הללו לומד
ומתעסק בענינים הללו, הוא שואל ומבקש
ומחפש עצות וקבלות ודרכים ואופנים
ומהלכים חדשים איך לעלות יותר ולתקן את
המידות יותר, הקב"ה משלים את עבודתו
בבחינת לאל גומר עלי, חזכה באמת למדריגה
יותר גבוהה של כאיש אחד בלב אחד.

/ (שיחות התחזקות בעיני לדון לכף זכות /

הרב צבי מאיר זילברברג)

☞ כיצד מתאימה עבודת תיקון

המידות לימי הספירה? ☞

ת"ר כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו. אמרו לו - רבינו, למדנו אורחות חיים ונזכה בהן לחיי העולם הבא.. אמר להם - **הזהרו בכבוד חבריכם**, ומנעו בניכם מן ההגיון, והושיבום בין ברכי תלמידי חכמים, וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם עומדים ובשביל כך תזכו לחיי העולם הבא

(ברכות, כת, ע"ב)

על זה אמרו חכמים (בבא-מציעא נט, א): "המלבין את פני חבריו ברבים - אין לו חלק לעולם-הבא". כי האדם נברא בצלם אלקים, ומפני שיש בו צלם אלקים הוא בן העולם-הבא. מפני שיש בו נשמה עליונה, אלקית, לכן הוא שויך לעולם עליון אלקי, לעולם-הבא, ומי שמלבין פני חבריו ברבים פוגע בצלם אלקים שבאדם. איש כזה מאבד את צלמו האלקי ואין לו חלק לעולם-הבא. לעומת זאת, מי שזהיר בכבוד חבריו מראה בזה שהוא מוקיר ויודע את ערכו של האדם, את מעלתו הגדולה הזו שיש בו צלם אלקים. הכרה זו, המתבטאת בכבוד שהוא נותן לחבריו, עושה אותו לבן העולם-הבא.

(ע"פ פהר"ל, נתיבות עולם, נתיב אהבה הרע, פרק א')

... כמה אזהרות ישנן כבר על מנהג בזיון באדם שלא להחשיבו ולהעריכו בערך הראוי. אין אנו מדברים עוד על איש ישראל, רק אפילו על איש נכרי, אדם "כפרי" היותר פחות, ולא מצד שהוא צלם אלקים, שנאמר עליו (אבות ג' י"ד) "**חביב אדם שנברא בצלם**", שזה נאמר גם על אומות העולם, רק מצד הואיל ויש בהן צורך זה כבר די והותר, ומה גם כשנתבונן במה שמשיגים בפועל הוא מבהיל מאד, כמעט שכל החיים תלויים בהכפר, ואם הכפריים אך פעם אחת לא יבאו להשוק, נעשה רעב בעיר ואין משיגים כלום. אם לא הייתי בוש, הייתי יוצא לקבל פניהם של הכפריים בבואם להשוק... אילולא היה האדם מושחת כמו שהוא, לא היה מביט "בביטול" ובעין בוז כל כך אפילו על כפרי פשוט, אלא היה מכבדו ונותן לו הכבוד הראוי. וטבע האדם שהוא בז לכל. מצד "הרשעות" של האדם הרי בכוחו להשמיד את כל העולם, והוא לבדו ישאר, והרי אחר כן יחנק גם את עצמו, שהרי איך יתקיים יחידיו, הרי גם פעם אחת לא יהיה לו מה לאכול. ומעתה מי יוכל לשער ולחשב לפי חשבון זה כמה כפולה ומכופלת האזהרה של לא תנהג מנהג בזיון שהזהרו על איש ישראל...ואחר כל הדברים האלה, מי יוכל להתבונן בהנהגתנו הפחותה בענין זה ועומק הדין נורא מאד, הרי כשמשיחים בלימוד איש את רעהו, מיד הכח של אי-רצון לשמע דברי חברו קופץ בראש, ולא עוד אלא שגוער בו בלויית בטויים "יפים", "למה תדבר שטות" ועוד כהנה, והלה עומד וצווח, והלה חוזר וצווח עוד יותר...כלל הדברים, האדם כל ימי חייו צריך להתעסק בכבוד הבריאה, להכיר מעלה להחשיב ולרומם דברים ופעולות, להיות כולו אומר כבוד, ולא יעבור עליו יום מבלי שיחשוב ויתבונן בענין זה ויתעסק בו.

(רבנו ירוחם עמוד טז)

איזהו מכובד וכו', רוצה לומר אם מכבד כל האנשים ואינו חוקר אם הם פחותים ממנו, כי אומר בלבבו הלא בצלם אלקים המה, והמה ברואי ה', וכל מה שברא לא ברא אלא לכבודו, ובהכבדי אותם זהו כבוד בוראם, אם כן המכבד הזה הוא מכבד את ה', וזהו המכבד את הבריות מפאת היות כבוד ה' בזה, וזהו כי מכבדי אכבד...

(רוח חיים ד', א')

אל איזה בני אדם אני מתייחסת כמו ל"כפריים"??

מי שרוצה כבוד הוא שוטה כי למשל - שר גדול שלח פקיד לעיר אחד מהעירות שלו למקום רחוק והפקיד הנ"ל לקח לעצמו שם כל הכבוד כי הערלים לא ידעו שהוא עבד השר וסברו שהוא בעצמו השר וכשהיו צריכים אליו היו נופלים לפניו רגליו, ונותנים לו כל הכבוד והיו קוראים אותו עם כל הכבודיים של כבוד השייכים להשר...

פעם אחד בא השר בעצמו לשם ובא הפקיד לפניו ושאל לו על עסקי המדינה ומדוע אלו הערלים אינם עובדים עבודתם וקרא לשוטר אחד, ושאל אותו השר על עסק העיר והערל השוטר לא הפיר את השר רק את הפקיד ותקף לפל לרגלי הפקיד וחלק לו כל הכבוד השוטר להשר והשיב לו על עסק שאלתו... אזי נתהפכו פני הפקיד כשולי קדרה, ונתב"ש מאד כי אין בזיון גדול מזה שבעיני השר נותנים לו כבוד הזה.

⌘ מיהו הפקיד..? ומיהו (ליקוטי מוהר"ן, מהדורא קמא סימן קצד)

השר..? כיצד ניתן להימנע

ממצבים כאלו..? ⌘

⌘ לדון לכף זכות ⌘

ועוד כלל אחר, שיהא דן את כל האדם לכף זכות (אבות א, ו). כי איש הישר בעיניו יעשה עד מקום שיד שכלו מגעת, ומאי הוזה לה למעבד, האם היה יכול לקנות דעת חברו כדי לירד לסוף דעתו ולעשות רצונו כרצונו. הנה כי כן, אין להאשים לשום אדם על שום דבר, כי דרך איש ישר בעיניו, רק נבקשה מאלקינו מרחם יתקננו בעצה טובה מלפניו...

וקודם שנבאר למה זה כך, צריכים לחזור ולהשריש היסוד הזה היטב, היצר מפתה אותנו בכמה מיני דרכים, ונכנס וחודר למעמקי הלב ממש, שכל הענין של דן לכף זכות, של נראה מעלת חברינו ולא חסרונם, להרגיש היקרות והחשיבות של כל יהודי, הוא ענין שנוגד את דרכי השכל וההגיון, כי מה שייך לדון לכף זכות, הרי אני רואה שיש לו חסרון הזה יום יום, ובעיקר אצל הקרובים אליו, שכסדר חי עמם בשיבה בבית או בכולל, ידידים שכבר שנים ע"ג שנים יש ביניהם קשר, ויודע שחבירו יש לו מעלות גדולות, אבל ענין פלוני זה פשוט שיש לו בזה חסרון, וכי אני צריך לעקם את שכלי ולומר שזה אינו חסרון, הרי אשקר את עצמי, והיצר הזה מפתה ומקשקש בכל עת. ואינו

נותן מנוחה, הוא מכניס הרגשה עמוקה בלב, שהמצוה הזו של בצדק תשפוט עמיתך זה היא מצוה שאינה נוהגת בכל, כמו שיש מצוות שנוהגות רק בכהנים או רק בישראלים או בלויים, ולא כל אחד יכול לקיים כל התרי"ג מצוות, מי שאין לו אילנות אינו יכול לקיים מצוות ערלה ונטע רבעי וכדו', ומי שאין לו שור וחמור אינו יכול לקיים לא תחרוש בשור וחמור יחדיו, ומי שאין לו בית אינו יכול לקיים מצוות מעקה וכדו', כמו כן מפתה היצר שמצוה זו של בצדק תשפוט עמיתך היא מצוה שאינה נוהגת אלא בתמימים בלבד, במצומצמים בלבד, אנשים שאינם יודעים מהויות העולם, אנשים הסגורים בד' אמותיהם ואינם מעורבים עם הבריות, הם יכולים לקיים מצוה זו, כי אינם מרגישים כלום, הם באים לביהמ"ד וחושבים שכולם טובים ומאירים ונפלאים, אנשים כאלה יכולים לקיים מצוה זו, אבל אני שדעתי מעורבת עם הבריות, וב"ה אני בעל כשרון פקח, ויש לי תפיסה מהירה והקף גדול, איך אפשר לי להיות כזה שטחי, ולחשוב שכולם נפלאים וטובים, הרי אני רואה בכל מקום שאני נכנס, במקום תורה זה, בשיעור הזה, ב"טיש" הזה, לא צריך הרבה זמן לזה, רק מזוית העין אני כבר רואה, אני רואה את כל המצב, אני תופס את כל החסרונות, מה אפשר לעשות, וכי אסגור את עיני השכל שיש לי, וכי ארמה את עצמי,

⌘... "היצר מפתה אותנו בכמה מיני

דרכים.. " - מהם הטיעונים שלו כלפי

החיוב לדון לכף זכות? ⌘

(שיחות התחזקות בענייני לדון לכף זכות /
הרב צבי מאיר זילברברג)

ודאי שלא אדבר עליהם, כי אני שומר את פי
ולשוני, אבל איך אפשר לבקש ממני שאני
לא אראה החסרונות, אני אנוס בזה בבחינת
חישב לעשות מצוה ולא עשאה מעלה עליו
הכתוב כאילו עשאה, מה אפשר לי לעשות,
כנראה שבגלגול הזה איני יכול לתקן דבר זה,
אולי בגלגול הקודם הייתי תמים, וכבר
קיימתי מצוה זו בשלימות, אבל בגלגול זה
שאני פקח גדול אין מוטל עלי לתקן מצוה
1

❧ מדוע מי שדן לכף חוב נחשב "מבין גדול"?? ❧

❧ המחבר נותן דוגמה מצדיקי עולם, שידעו
לפי קושיא אחת או תירוץ אחד מהי הנק'
הפנימית של אותו אדם בלימוד.. ❧
כיצד ניתן להידמות להם?

וכשמתעורר ענין הזלזול בחבירו,
והמחשבה שאני לא הייתי
גוהג כמוהו, לא יתכן לעשות כזה דבר וכדו',
יהודי צריך לחשוב ולהתבונן וכי אתה יכול
לעשות דבר אחד לבדך, הרי ברגע אחד יכול
להיות לך נפילות גדולות ונוראות ממש ח"ו,
כי אם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אבינו
שבשמים עשה חסד עליון עימי שנתן לי רק
את היצר הרע שלי, ועם היצר שלי בקושי
אני מצליח להסתדר, מי יודע איך הייתי נראה
אם היה לי היצר של חבירי, כל אחד יש לו
היצר שלו, כמו שאיתא בחז"ל הלשון, איזהו
גבור הכובש את "יצרו", היצר שלו, כל מה
שאני עושה הכל הוא בסייעתא דשמיא ובעזר
ה', וזה עוקר ומשרש את הטעות של זלזול,
וכי אני עושה משהו הרי איני כלום ואיני
מבין כלום ואיני יודע כלום, רק אבינו
שבשמים מסייע לי להתעסק עם היצר שלי
ולערוך מלחמות אתו, וכל מלחמה שלי הוא
חביב מאוד לפניו יתב', וא"כ ודאי
שמלחמותיו של חברי חביבים לפניו, כי הרי
כולנו צבאות ה', לוחמי מלחמת ה', וח"ו
כשיהודי מזלזל בחבירו באותה שעה הוא
בבחינת תועבת ה' כל גבה לב.

ועד כדי כך גדול כוחו של היצר הזה,
דאדרכה מי שדן לכף חוב והוא נחשב
"מבין" גדול, יש לו תואר נאה ומכובד הוא
נקרא "בעל ביקורת", הוא אינו שטחי, הוא
פקח שמבין מיד, ברגע אחד רואה את חבירו
עושה איזה דבר, ומיד יודע להסביר אותו
מכל הצדדים, ואם היה עמו כמה ימים, כבר
יודע להסביר אותו מראש כל דרגין ועד סוף
כל דרגין, הוא יודע ברור את התכונות שלו
והמידות שלו, ויכול לומר מלכתחילה מה
יעשה בכל דבר, כמו שהיה להבדיל אצל
צדיקי עולם, שידעו לפי קושיא אחת או
תירוץ אחד ששמעו מהו דרך הלימוד של
אותו יהודי, כמו כן היצר מפתה אותו שהוא
כבר יודע ומכיר את חבירו, ויודע מה יעשה
ואיך יגיב וכדו'.

אבל האמת היא כי דבר זה הוא כולו שוא
ושקר, שטות והבל, צדיקים זי"ע
הרעישו עולמות בזה ממש, הזלזול ברעהו,
המחשבה הזו, שהוא יכול להסביר את כל
העולם, הוא השטות הגדולה ביותר,
והעקמומיות הגדולה ביותר שיש בעולם, אין
אדם חוטא, חוטא הוא לשון חיסרון, אי
אפשר לראות חיסרון אצל חבירו אלא אם כן
נכנסה בו רוח שטות, וכך היה אצל צדיקי
עולם זי"ע כי ככל שנכנסו יותר לעומק
עבודת ה', ככל שנתעלו יותר ונתרוממו יותר,
היו רואים רק מעלות ולא חסרונות.

❧ נק' למחשבה - מהו החיבור שבין
כבוד הבריות לכבוד שמיים? ❧